

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vetus Testamentum - Cod. St. Peter perg. 88 - 91

Vetus Testamentum - St. Peter perg. 88

[S.l.], [14. Jh.]

Capitula

[urn:nbn:de:bsz:31-28454](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-28454)

Incipit epla bñ Ieronimi presbri.
ad paulinū pbr̄m de omnib; diu-
noz historie libris.

tua michi munuscula pferēs detulit
simil' & suauissimas litteras: que in
principio amicitiarum fidem proba-
te iam fidei et ueteris amicitie noua
p̄fēbāt. Vera enim illa necessitudo
ē. et xp̄i gl̄iūno copulata: quam
non utilitas rei familiaris. non p̄-
sentia tm̄ corp̄i nō s̄dola et pal-
pans adulatio: s; dei timor et di-
uinarum studia scripturarum cō-
ciliant. Legimus in ueterib; hysto-
rijs quosdam iustrasse prouina:;
nouos adisse p̄los: maria trans-
isse: ut eos quos ex libris nouerat.
coram quoq; uiderent. Sic pytha-
goras in egyptum. et architam taran-

tinum eademq; orā yralie. que
quondam magna grecia dicebat.
laboriosissime pagrant: ut qui a
themis magister erat et potens. cu-
iusq; doctrinas achademe gymna-
sia p̄sonabant. fieret pegrinus atq;
discipulus: malens aliena ueterunde
discere. quam sua impudenter inge-
tere. Deniq; cum litteras quasi to-
to fugientes orbe p̄sequitur: captus
ap̄tatis et uenundatus: etiam ty-
ranno crudelissimo paruit. Capti-
uus. uictus. et seruus: tamen quia
philosophus. maior euenire se fuit.
Aditum librum lacteo eloquētie fō-
te manantem. de ultimis hyspanie
galliarumq; finib;. quosdam uenit
se nobiles legimus: et quos ad con-
templationem sui roma non traxe-
rat. unū hōis fama p̄duxit. Habu-
it illa etas inauditum omnib; se-
culis celebrandumq; miraculum:
ut urtem tantam ingressi. aliud ex-
tra urtem quererent. Apollonius.
siue ille magus ut uulgus loquit.
siue philosophus. ut pitagorici tra-
dunt: intrauit p̄las. p̄transiuit
caucasum. albanos. scitas. massa-
getas. opulentissima regna indie p̄-
netrauit: et ad extremū latissimo
phison amne transmissio peruenit
ad bragmanas ut iarcham in thro-

no autem sedentem. et de tantali fonte potantem inter paucos discipulos de natura. demozibz. ac siderum cursu audiret docente. Inde per elamitas. babilonios. chaldeos. medos. assyrios. parthos. syros. fenices. arabas. palestinos. reuersus alexandriam prexit ethiopiam. ut gymnosophistas et famosissimam mensam solis uideret insabulo. Inuenit ille uir ubiqz quod disceret et semp proficiens. semp se melior fieret. Scripsit sup hoc plenissime octo uoluminibus philostratus. Quid loquar de seculi hominibus. cum aplos paulus uas electionis et magister gentium qui de conscientia tanti in se hospitis loquebatur. an experientium queritis eius qui in me loquitur xpc. post damascum arabiamqz iuliatam. ascenderit iherosolimam. ut uideret petrum et mansit apud eum diebus quindecim. hoc enim mysterio ebdo adis et ogwadis. futurus gentium predicator instruendus erat. rursusqz post annos quatuordecim assumpto barnaba et tito. exprosiuit e aplis euangelium. ne forte inuacuum curret aut curris. Habet nescio quid latentis energie uine uocatus. et in aures discipuli de auctoris ore transfusa fortius sonat.

Unde et escines cum rodi exularet. et legeretur illa de mosthenis oratione quam aduersus eum habuerat. mirantibus cunctis atqz laudantibus suspirans ait. Quid si ipsam audissetis testiam sua uerba resonantem. Nec hoc dico quod sit aliquid tale in eo quod uelitis amere audire uel ipsis discere. sed quo ardore tuus et discendi studium etiam absqz nobis pro se probari debeat. Ingenium docile et sine doctore laudabile est. Non quid inuenias. sed quid queras consideramus. Mollis cetera. et ad formandum facilis. etiam si artificis et plaste manus cessent. tamen uirtuti totum est quicquid esse potest. Paulus aplos ad pedes gamalielis legem moysi et prophetas didicisse se se gloriatur. ut armatus spiritualibus telis postea diceret confidenter. Arma enim militie nostre non carnalia sunt. sed potentia deo ad destructionem munitionum. cogitationesqz destruentes et omnem altitudinem ex tollentem se aduersus scientiam dei. et captiuantes omnem intellectum ad obediendum christo et parati subiugare cunctam inobedientiam. Timotheum scribit ab infanta sacris literis eruditum. et hortatur ad studium lectione ne negligat gratiam que data sit ei per impositionem manus presbiterij.

Tito precipit ut inter ceteras uirtutes
 epi. quem breui sermone de pinxit. sci
 entiam q̄q̄ t̄eo n̄ negligat scriptura
 rum. optinentem inquit cum qui se
 cundum doctrinam ē fidelem sermo
 nem. et ut potens sit exhortari i doc
 trina sana. et contra dicentes reuin
 cere. **S**c̄a quippe rusticitas solū sibi
 prodest. et quantum edificat ex uite
 merito eccliam xpi. tantum nocet si
 destruentibz non resistat. **M**alachia
 ip̄ia immo p̄ malachia dñs interroga
 uit sacerdotes legem. **I**urantium sacer
 dos officium ē. interrogatum respo
 dere de lege. **I**n deuteronomio legimus.
 interroga patrem tuū et annuntiabit
 tibi. seniores tuos et dicent tibi. **I**n
 psalmo quoqz. c. xvij. cantabiles in
 erant iustificationes tue in loco p̄reg
 nationis mee et in descriptione iusti ui
 ri. cum eum arbori uite dauid que ē
 in paradiso compararet. inter cetera
 uirtutes etiam hoc intulit. **I**n lege do
 mini uoluntas eius. et in lege ei me
 ditabitur die ac nocte. **D**aniel in fi
 ne uisionis sacratissime. iustos ait
 fulgere quasi stellas. et intelligentes
 idest doctos quasi firmamentum.
Vides quantum inter se distent.
 iusta rusticitas et docta iusticia.
 Alij stellis. alij celo comparantur.
 quamquā iuxta hebraicam uerita

tem unumqz de eruditis possit intelli
 gi. **I**ta enim apud eos legimus. **Q**
 autem docti fuerunt. fulgebunt qua
 si splendor firmamenti. et qui ad ius
 titiam erudiūt multos. quasi stelle
 imperpetuas eternitates. **S**ur d̄i pau
 lus ap̄ls uas electionis. **N**empe q̄a
 uas legis et scripturarum sc̄ar̄ ar
 mariū erat. **P**harisei stupent in doc
 trina domini. et iurantur iuxta
 et iohanne quomodo legem sciunt
 cum litteras non didicerint. **Q**uic
 quid enim alijs exercitatio et coti
 diana in lege meditatio tribuere so
 let. illis sp̄c sc̄s suggererebat. et erant
 iuxta quod scriptum ē. docibiles d̄.
 ε̄ τ̄ ο̄ ν̄ ᾱ κ̄ τ̄ ο̄ ι. **D**uodecim anno
 saluator impleuit et in templo se
 dens. de questionibz interrogans. magi
 docet dum prudēt̄ interrogat. nisi for
 te rusticum petrum. rusticum iohāne
 dianus. quoz utriqz dicere poterat.
Et si imperit̄ sermone nō tam sciētia.
Johannes rusticus piscator indoctus.
 et inde illa uox obsecro. in principio
 erat uerbum. et uerbu. erat ap̄d de
 um. et deus erat uerbum. **A**o ē̄ ō c̄ gre
 ce multa significat. **N**am et uerbu ē̄ r̄
 ratio. et supputatio. et causa unius
 cuiusqz rei. p̄ quam sunt singula q̄
 subsistunt que uniuersa recte intelli
 gimus in xpo. **H**oc doctus plato ne

legis

sciuit. hoc demostenes eloquens ig-
norauit. **A**d iam inquit sapientiam
sapientum. et prudentiam prudenti-
um reprobato. Vera sapientia p̄det
falsam sapientiam. et quamq̄ stul-
ticia predicationis in cruce sic. tam
paulus sapientiam loquit̄ inter p̄-
fectos. Sapientiam autē nō seculi
huius. nec principum seculi istius.
qui destruntur s̄ loquit̄ ut dei sa-
pientiam in misterio absconditam.
quam p̄destinauit deus ante sc̄la.
Deī sapientia xpc̄ ē. Xpc̄ enī di u-
nus et dei sapientia. Hec sapientia
in misterio abscondita ē. de qua et
nomi psalmi titulus p̄notatur: pro-
occultis filij. in quo sunt om̄es the-
sauri sapientie et scientie di. absco-
dia. Et qui in misterio absconditus
erat. p̄destinatus ē ante sc̄la. p̄des-
tinatus autem et p̄figuratus in le-
ge et p̄phetis. **V**nde p̄phete uidentes
appellabantur: quia uidebant eū
quem ceteri non uidebant. **A**bra-
ham uidit diem eius et letatus ē.
Apiebantur celi ezechiel. q̄ p̄p̄lo
p̄d̄ni clausi erant. **R**euela inquit
dauid oculos meos. et considerabo
mirabilia de lege tua. **L**ex enī sp̄u a-
lis ē. reuelatione opus ē ut intel-
ligatur: ac reuelata facie. gl̄am do-
mini contemplantur. **I**ter in apo-

kalipphi. vii. sigillis signatus ostēdit
quem si cederis homini scienti lite-
ras ut legat. respondebit tibi. nō pos-
sum. signatus ē enim. **Q**uanti ho-
die putant se nosse lictas. tenent
signatum librum librum. nec aperire
possunt. nisi ille referauerit qui ha-
bet clauem dauid. qui aperit et ne-
mo claudit. claudit et nemo aperit.
In actib; ap̄loꝝ sc̄s eunuchus imo-
uit. sic enim scriptura eū cognomi-
nat. cum legeret ysaiam p̄pham in-
trogatur a philippo. putasne intelli-
gis que legis? **R**espondit. **Q**uomo-
do possum nisi aliquis me docuerit.
Ego ut de me interim loquar. nec
sanctior sum. hoc eunicho nec stu-
diosior. qui de ethiopia id est de ex-
tremis mundi finib; uenit ad tē-
plum. reliquit aulam regiam. et
tantus amator legis diuine scien-
cie fuit. ut etiam in ueliculo sac̄s.
litteras legeret. et tamen cum libꝝ
teneret. et uerba domini cogitatione
p̄cipere. lingua uolueret. labijs p̄-
sonare. ignorabat eum quem illi
libro nesciens uenerabat i iherusa-
lem. **V**enit philippus et ostēdit ei ihm qui clausus
latebat. **E**t o mira doctoris uirtus.
eadem hora credidit eunuchus. bap-
tizatur. fidelis et sc̄s maḡ efficitur
de discipulo. **P**lus in deserto fonte

ecclie quam inaurato synagoge te-
plo reperit. Hec amē p̄strata sunt bre-
uiter. neq; enim epistolariis angusti-
a enagari longius patebatur. ut i-
telligeres te in scripturis sanctis sine
p̄uio ⁊ monstrante semitam. non
posse ingredi. Taceo de grammaticis.
rhetorib; . philosophis. geometricis.
dialecticis. musicis. astronomicis. as-
tologis. medicis. quorū scientia mor-
talib; satis uel utilissima ē. et itres
p̄tes scinditur. in doctrinam. ⁊ a h.
h. a. o. a. e. n. id est rationē ⁊ h. n.
⁊ a. p. h. p. c. h. et usū. Ad mino-
res artes ueniam et que n̄ tā lūga
ad eo. quam manu ad ministrantur.
Agricultorū. cementarij. fabri metalloꝝ
lignorumq; cesores. lanarij quoq;
et fillones. et ceteri qui uariam sup-
pellectilem et uilia opuscula fabrica-
nt. absq; doctore eē nō possunt qd̄
cupiunt. Quod medicorū ē p̄mit-
tunt medici. tractant fabrilis fa-
bri. sola scripturarum ars ē quam
sibi omnes passim uendicant. Scri-
bimus indocti doctiq; poemata pas-
sim. Hanc garrula anus. hanc deli-
tius senex. hanc sophista uertulosus.
hanc uniuersi p̄sumunt. lacerant. do-
cent ante quam discāt. Alij abduc-
to supercilio grandia ūba trutinātes.
inter mulierculas de sacris literis

philosophantur. alij discant propu-
dor a feminis quod uiros doceant. Et
ne parum hoc sit quadam facilitate
uertorum. immo audacia edisserūt
alijs. quod ipi non intelligunt. Tace-
o de meis similib; . qui si forte ad sc̄p-
turas sc̄as p̄t̄ sc̄lares literas uenerit.
et sermone composito autem p̄li nulli
serint. quicquid dixerint hoc legē dei
putant. nec scire dignantur quid
p̄p̄he. quid ap̄li senserint. s; ad sensū
suū omnia incongrua aptāt testim-
onia. quasi grande sit. et nō uiciosiss-
imum dicendi genus deprauare se-
rentias. et ad uoluntatem suam sc̄p-
turam trahere repugnantē quasi n̄
legerimus homerocentonas. ⁊ uir-
giliocentonas. ac non sic etiam ma-
ronem sine xp̄o possimus dicē xp̄i
anū. quia scripserit iam redit et uir-
go. redeunt saturnia regna. iam no-
ua p̄genies celo demittitur alto. Et
p̄t̄m loquentē ad filium. Nate mee
uires. mea magna potentia sol? Et
p̄t̄ uerba saluatoris in cruce. talia
p̄stabat memorans fixusq; mane-
bat. Puerilia sunt hec et circulatorū
ludo similia. docere quod ignoras.
immo ut cum stomacho loquar. n̄
hoc quidē scire quod nescias. **Benefic.**

Uidelicet manifestissima ē gene-
sis. in qua de creatura mundi

de exordio generis humani. de diuisione terre. de confusione linguarum et gentium. usque ad exitum scribitur hebreorum. **Exodus.**

Datet exodus cum. x. plagis. cum decalogo. cum multis diuinisque preceptis. **Leuiticus.**

Librompau est leuiticus liber. in quo sacrificia. immo singule pene sillabe. et uestes aaron. et totus ordo leuiticus inspirant celestia sacramenta.

Dumen uero none totus **Nu.** arithmetice et pphete balaam et xl. y. mansionu phierinu milena continentur. **Deuteronomiu**

Deuteronomiu quoque scda lex et euangelice legis pfigurano. none sic ea habet que priora sunt. ut tamen noua sint omnia.

pthateucus

De ueterib: huc usque moyses. huc usque. it e h. e a e c o y k e quib: quinq: uerbis loqui se uelle ap'ls in ecclesia glatur. **Job.**

Job exemplar patientie que non misteria suo sermone complectit. Prosa incipit uersu labitur. pedes in sermone finitur. omnisq: legis dialectice. ppositione. assumptione. confirmatione. conclusionem determinat. Singula in eo uba plena sunt sensib: Et ut deceteris sileam. resurrectionem corpore. sic pphetat

ut nullus de ea uel manifestius u' cautius scripserit. Scio inquit qd' redemptor meus uiuit. et in nouissimo die de terra resurrecturus sim. et rursum circumdabo pelle mea. et in carne mea uidebo deum que uisurus sum ego ipse et oculi mei conspiciantur sicut et non alius. **Reposita est hec spes mea in sinu meo.**

Beniam ad ihm nane **Josue.** q' typum domini. non solum in gestis uerum et in nomine. Ita pfect. sic iordanem. hostium regna subuit. diuidit terram uictori populo. et p singulas urbes. uiculos. montes. flumina. torrentes. atq: confirma. ecclesie celestisq: ierlm spiritualia regna descripsit. **Judiciu.**

In iudicium libro qd' principes populi. tot figure sunt. **Ruth.**

Ruth moabitidis ysaie explet uaticinium dicentis. Emite agnum domine d'natore terre. de terra deserti ad montem filie syon.

Samuel in heli mortuo **samuel.** et in occasione saul ueterem legem abolitam monstrat. Porro in sadoch atq: dauid noui sacerdotu. nouiq: imperij sacramenta testat. **Liber**

Malachim. i. terci' et quart' regu regum liber. a salomone usque ad iechoniam. et ab ierobam filio

nabat. usq; ad osce qui ductus e i as
 syrios. regnum iuda et regnum de
 scribit isrl. Si ystoziam respicias.
 uba simplicia sunt. si inluctens sen
 sum inlucteris. ecclie paucitas et
 hereticor contra eccliam bella nar
 rantur. **lib' pphatum**

Duodecim pphie in unius volumi
 nis angustias coartati. multo ali
 ud quam sonant inluctera pfigurant.

Osee crebro nominat ephraim. **osce.**

samaritaniam. ioseph. ieze rahel. et uxore
 eius fornicariam. et fornicationis
 filios. et adultera cubiculo clausam
 mariti. multo tempore sedere iudu
 am. et subueste lugubri uini ad se
 reditum prestolari. **Johel**

Johel filius phatuel descripsit triam
 duodecim tribuum. eruca. bruchio.
 rubine. uastante consumpta. et p
 euer sionem prioris ppli effusum
 ritum scilicet sup seruos dei et ancil
 las. idest sup centum uiginti cre
 dentium nomina. et effusum in ce
 naculo syon. **Q**ui centum uigi
 ti ab uno usq; ad quindecim. pau
 latim et p incrementa surgentes.
 quindecim gradu efficiunt nu
 merum. qui in psalterio inlucte co
 tinetur. **amos.**

Amos pastor
 et rusticus. et rutor paucis ubis
 explicari no potest. **Q**uis enim digne

mora distringens

exprimat tria et quatuor scelera da
 masi. gaze. cyri. et ydumee et filior
 amon et moab. et in septimo octauo
 gradu iudee et isrl. **H**ic loquitur ad
 uaccas pingues que sunt in monte
 samarie. et ruituram domum maiorem
 minoremq; testatur. **H**ic cernit ficto
 rem locuste et stantem domum super
 murum litum. uel adamantinum et
 unicum pomorum detrahentem suplica
 a prioribus. et famem interram. **N**on
 famem panis neq; sitim aque. s
 audiendi uerbum domini. **abdias.**

Abdias qui interpretatur seruus
 domini. ptonat contra edom. et san
 guineum terrenum. fris quoq; ia
 cob semp emulum hasta pcutit.

Lonas columba **iona** spiritali.
 pulcherrima naufragio suo passionem
 domini pfigurans. mundum ad pe
 nitentiam conuocat. et sub nomine
 nuiue salutem gentibus nuntiat.

Micheas de morastim coheres xpi **micheas.**
 xpi. uastationem annuntiat. filie la
 tionis. et obsidione ponit contra ea.
 qua maxillam percussit iudicis isrl.

Naum consolator orbis in **Naum.**
 crepat ciuitatem sanguinum. et p
 euer sionem illius loquitur. **E**cce su
 p montes pedes euangelizantis et
 annuntiantis bonum. **Abacuc.**

Abacuc luctator fortis et rigidus.

20

ipiem

4

stat sup custodiam suā. et figet gra-
 dum sup munitionē. ut xpm ieru-
 ce contempletur et dicat. **D**ixit ce-
 los glā eius. et laudis ei plena ē t-
 ra. Splendor eius ut lux erit. cornu
 a in manibz eius. **I**bi abscondita ē
 fortitudo eius. **Sophonia.** Sopho-
 nias speculator et archanoꝝ dñi
 cognitor. audie clamorē aporca pi-
 scium. et euulatū a secunda et cō-
 tritionem a collibz. **I**ndicat quoqz u-
 lulatū habitatoribz pile. quia
 contacuit omīs ips̄s chanaan. dis-
 ipsi sunt uniuersi qui in uoluita erāt
Aggeus festiuus **aggen.** argento.
 et lectus. qui seminauit in lacrimis
 ut in gaudio meteret. de structum
 templum edificat. deūqz patre in-
 ducit loquentem. **A**d huc unū mo-
 dicum et ego commouēto celū et t-
 ram. et mare et aridam. et mouēto
 omnes gentes. et ueniet desideratus
 cunctis gētibz. **Zacharias.**
Zacharias memor domini sui mi-
 tiplez in propheta. ihm uestibz sordidē
 et lap idē oculorum septē. candē
 labrumqz aureū cum totidē lucnis
 quot oculis. duas quoqz oliuas. a si-
 nistris lampadis cernit et dextris.
 ut p̄t equos uarios. et rufos et albo-
 et dissipatas quadrigas excessiuam.
 et equum de ierlm paupem regem

uaticinetur: et p̄dicet sedentē super
 pullum asine subiugalis. **malachias**
Malachias apte et infine omnium
 p̄phaz de abiectio isrl: et uocatione
 gentium. nō ē in aie uoluntas i nob
 dicit dñs exercituum. et mun' nō
 suscipiam de manu ur̄a. **A**b ortu
 enim solis. usqz ad occasum. mag-
 num ē nomē meum. in gentibz et
 in omni loco sacrificatur et offert
 nomini meo oblatio munda. **ysaia.**
Isaia. iheremia. ezechiel. et da-
 niel quis possit intelligē uel exponē.
Quorū primus nō p̄phetiam in ui-
 detur texere. s; euangelium. **S**e-
 cundus uirgā nucem et ollā suc-
 censa a facie aquilonis. et partium.
 expoliatū suis coloribz: et quadru-
 plex diuisis metris uectur a fatetur.
Tertius principia et finem tantis h̄t
 obscuritatibz inuolucra. ut apud
 hebreos ip̄e partes cū exordio gene-
 os ante annos triginta nō legāt.
Quartus uero qui et extremū inc̄
 quatuor p̄phas tempoz conscius
 et totius mundi philoſtoricus.
 lapidē precisū de monte sine ma-
 nibz et regna omnia subūcentē
 claro sermone pronuntiat. **psaltū**
Dauid symonides n̄r p̄indarus
 et alceus. flaccus quoqz catullus
 et serenus xpm lira p̄sonat. et in

de chachordo psalterio ab inferis exci-
tat resurgente. **Salomon** Salomō
pacificus et amabilis domini. mo-
res corrigit. naturā docet. ecclesiam
ungit et xp̄m. sc̄arūq; nuptiarū
dulce canit epicalamū. **Yester.**

Yester in eccleie tyo p̄m̄ literat
de p̄culo. et interfecto aman qui
m̄pretatur iniquitas. p̄tes conu-
niy et diem celebrē mittit in poste-
ros. **Palip** Paralipomenon lib
idest instrumenti ueteris ep̄ 10

Com H N. tant' ac talis ē. ut absq;
illo. si quis scientiam scripturarum
sibi uoluerit arrogare. seipm̄ iride-
at. p̄ singula quippe nomina iunc-
turalq; uitor. et p̄termisse in regum
libris tanguntur hystorie. et in nu-
merabiles euglij explicantur que

Estoras et nec **Estoras.** **Stiones.**
m̄as adiutor eius uidelicet et cōso-
lator a dño. in uno uolumine coar-
tantur. instaurant templum. mu-
ros exstruunt ciuitatis. omnisq; il-
la uita p̄li redeuntis in patria. et
descriptio sacerdotum. leuitarū isrl̄m̄.
proselitorū. ac p̄ singulas familias
muorū et turriū. opa diuisa. aliud
in corā p̄ferunt. aliud tenent in me-
dulla. **Terius** ne me scripturariū a-
more raptum excessisse modū ep̄-
tole. et tam̄ non implese qd' uolui-

Audiuimus tantū quid nosse quid
nosse quid cupere debeat. ut nos
quoq; dicere possimus. Concupiuit
anima mea desiderare iustificati-
ones tuas in omni tempore. **Ecce**
socraticum illud impletur in nobis.
Hoc tantum scio qd' nescio. Lan-
gam et nouū breuē testamētū. **uy.**

Matheus. **marc.** **lu ewang.**

cas iohannes quadriga dñi. et ue-
rum cherubin. quod interpretatur
scientie plenitudo. p̄ totum corp' ocu-
lati sunt. scinille emicāt. discunt
fulgura. pedes h̄nt rectos. et in sub-
lime tendentes. terga pennata. et
ubiq; uolantia. tenent se mutuo
sibiq; p̄ pleri sunt. et quasi tota in
tota uoluntur. et p̄gunt quoq;
eos flatus sc̄i sp̄c p̄ duxerit. **paul?**

Paulus ap̄ls ad. vii. scribit ecclesias.
Octaua enim ad hebricos ap̄lerisq;
extra numerum ponitur. **Timothe-**
um instruit ac tyru philemonē p̄
fugiuo famulo de p̄cat. sup quo
tacere melius puto quā pauca di-

Actus ap̄loy nuda **act' ap̄.** cere-
quidē sonare uident hystoriā. et
nascentis eccleie infantia texere.
s̄ si nouimus scriptorē eorū lucā
cē medicum. cuius laus ē in euā-
gelio. ammaduimus parit omnia
iuba illius anime languentis esse

medicinam. **vij. eplē.** **I**acobz. pe-
trus. iohannes. iudas. vij. eplās e-
diderunt. tam mysticas quā succi-
tas et breues pariter ac longas.
Breues in iūbis longas in sententijs.
ut rarus sit qui nō meaz lectione
cecuriat. **apocalip** **A**pocalipso
iohis tot habet sacramenta quot
ūba. **Parum** dixi. et pro
merito uoluminis ^{laus. oīs} inferior ē. In iū-
bis singulis multiplices latent in-
telligentie. **O**ro te frater hūc
inter hec uiuere. ista meditari.
nich aliud nosse. nichil querere.
nonne tibi uidetur iam hic intris
regni celestis habitaculum. **N**olo
offendaris in scripturis scīs. simpli-
citate. et quasi uilitate uerbor. q̄
uel uicio in pretiū uel de industria
sic prolatae sunt. ut rusticam conti-
onē facilius docerent et instruerēt.
Et in una eadēq̄ sententia. alit̄ de-
tus. aliter audiret̄ indoctus. **N**on
sum tam petulans et hebes. ut hec
me nosse pollicear. et eoz fruct̄ ca-
pere quoz radices in celo fixe sunt.
s̄ uelle fatroz. **S**edem me prefe-
ro. magistrum renuens comitem
spondeo. **P**etenti datur. pulsanti ape-
ritur. querens inueniet. **D**iscam̄
intris quoz scientia nob̄ p̄seueret
in celis. **O**biuis te manibz exipia-

Tretra

et ut inepte aliquid ac de herma-
gore timiditate effundam que-
quid quesieris tecum querere co-
nator. **H**abes hic amantissimū tu-
i frēm eusebium. qui literarū tu-
arum nū grām duplicauit referēs
honestatē morū tuoz contemptū
seli. fidem amicitie amore xpi.
Nam prudentiam et eloquiū uenit-
tatem. enā absq̄ illo ipā eplā pro-
ferēbat. **F**estina queso te. et heren-
n̄ in salo nauicule funē. magis p̄-
cīde quam solue. **N**emo renuncia-
tur̄ sc̄lo p̄t̄ bene uendere. que con-
tempnit ut uenderet. **Q**uicquid
insumpit̄ de tuo tuleris. plucro cō-
puta. **A**ntiquū dēin ē. **A**uaro tā-
de est qd̄ h̄t. quam qd̄ nō h̄t. **C**re-
denti totus mundus diuitiaz ē.
infidelis aut̄ obulo indiget. **S**ic
uiuamus quasi nich h̄ntes. et
om̄ia possidentes. **V**ictus atq̄ ue-
stus diuitie xpianoz. **S**i habes ī
potestate rem tuam uende. si nō
habes proice. **T**ollem tunicā et pal-
lium relinquendū ē. scilicet n̄ tu
semp̄ uertastinans. et diem de die
trahēs caute et p̄de temptum tua-
possessiuiculas uendideris xpc nō
h̄t unde alat paupres suos. **T**ot-
deo dedit. qui se ipm̄ obtulit. **A**pli-
nauem tantū et rema relinquert̄

vidua duo era misit in gazophila-
rium. et p̄fertur tres diuitijs.

Facile contempnit omnia. qui se
semp cogitat eē moriturū.

**Explicit eplā. Incipit prephacio
sā Jeronimi p̄sbi. pentateuchē mo-**

**esiderij vsi
mei deside-
ratas ac-
cepi eplā.
qui quo-
dam pre-
sagio fu-
turoꝝ cū
daniele**

sortitus nomē. obsecrans ut tūc
lacum in latinam linguā de he-
braico sermone pentateuchē vtrōꝝ

auribz tradere. Periculosum opu-
scē obiectator lacrimibz patens

qui me asserunt in lxx. interpre-
tum suggillationē noua pueribz

cudere. ita ingenū quasi vinū p-
bantes. cum ego sepissime testat^{us}

sum. me pro uili p̄one in tabna-
culo dei offerre que possim. nec ope-

alterius. alioꝝ paup̄tate sedari.

Quod ut auderē. origenis me stu-
dium prouocauit. qui editioni an-
tique translationē theodotionis

miscuit. asterisco et obelo. id ē stel-
la et ueni op̄ omne distinguens.

dum aut illūcere facit ea que min^{us}
ante fuerant. aut sup̄flua queqz in-
gulat et confodit. maxime que euā-
gelistarum et ap̄loꝝ auctoritas pro-
mulgauit. in quibz multa de ueteri
testamento legim^{us}. que in n̄ris codi-
cibz nō habemus. ut ē illud ex egypto.
uocauit filiū meū. et quō nazare-
us uocabitur. et uidebunt in quem
transixerunt. et flumina de uentre
eius fluēt aque uive. et que nec o-
culus uidit. nec auris auduit. nec
in cor hominis ascenderunt. que ip̄a-
rauit d̄s diligentibz se. et multa ali-
a que p̄rium ^{in scriptura} t̄ y h t a h c a deside-
rant. Inrogemus ergo eos ubi sc̄p-
ta sunt. et cum dicere nō potuerint.
de libris hebraicis p̄feramus. Primum
testimonū ē in osee. sc̄dm in ysaiā.
tertium in zacharia. quartū in p̄u-
bys. quintū eque in ysaiā. q̄d mlti
ignorantes. apocryforū deliramenta
sectant. et hiberas nemias libris
autenticis p̄ferūt. Causas erroris
nō ē meū exponere. Iudei prudenti
factum dicūt eē consilio. ne p̄colo-
meus unius d̄i cultor. etiā apud
hebreos duplicem diuinitatē app̄-
henderet. Quod maxime idcirco
facerent. quia in platonis dogma
cadere uidebatur. Demiqz ubiqz
sacratū aliquid scriptura testatur.

one aquarū. et gimine t̄re. et. iij. die.
Deluminaribz celi et diuisione diei
 qz nocti. et. iij. die. **D**e reptilibz et uo-
 lucibz. et. v. die. **D**e uimentis et
 testys t̄re. et creatione hominis. et
 .vi. die. **D**e sanctificatione diei. .vij.
 et paradysō fluminibz. qz. et. **D**e
 adam ubi nomina animantibz u-
 mūsis impluit. et de muliere quo-
 modo facta sit. et transgressionē q̄-
 corū. **D**e interrogata incos a dño
 sententia. et cherubin et de tunicis
 et cherubin flammeo gladio.
De kaim et atel et maledictione
 dei in patriadas. **D**e seth q̄ nat̄
 ē pro atel in generatione eius usqz
 ad noe. **D**e gigantibz et noe et ar-
 cha et diluuiō. **D**e egressu noe de
 archa. **D**e nuditate noe. et ma-
 ledicunt chanaan et loth. **D**e
 generatione trium filioy noe. et
 nemroth. **D**e edificatione turris
 et confusione linguarum. et de p-
 gene sem usqz ad abrahā. **D**e
 egressione abrahe de t̄ra chaldeoy
 in aram mesopotamie cum fr̄ibz
 suis. **D**e dei promissione ad abra-
 ham et de profectioe ei in chana-
 an. ubi ei d̄s sc̄d̄ apparuit. **D**e
 ingressu abrahe in egyptū. ac re-
 ditu eius in ethel. et de discessu
 loth. et habitatione ei in s̄domus.

De dei promissione. iij. ad abrahā.
 et de trecentis decem. et octo uernacu-
 lis p̄ gens c̄sis hostibz. et reuocato loth.
De dei promissione quarta ad abra-
 ham in hebron. et p̄iunngatione
 domini quod p̄ginaretur semē ei.
De promissione dei quinta ad abra-
 ham. et de immutatione nominū
 abrahā et sarē et t̄cunacione.
De domino quō in t̄ribz apparuit
 abrahe in conualle manibre ubi
 pollicetur. **D**e isaac nasciturū et iul-
 tis in s̄domus post eū gessit. **D**e
 subuisione s̄domoy et de conceptu
 filianū loth. **D**e p̄fectione abra-
 he in getari et que apud
De natiuitate ysaac et de ludet
 cum ismahel. et de expulsiōe agar
 cum filio et de pactu abrahe cū ab-
 imelech. **D**e ysaac ubi immola-
 uit apatre. et quod batueli retec-
 ca sit nata. et de obitu sarē. **D**e
 rebecca quomodo abrahe seruus pe-
 titor accedens acceptā iungit ysaac.
De abrahā ubi cetuzim accepit
 uxorem et de obitu abrahe et p̄ge-
 nie eius et de conceptu et partu re-
 lece. **D**e esau ubi uendit primo
 genita sua iacob et promissionibz
 dei in getaris et seminauit et t̄ue-
 nit cenaplum. **D**e promissione
 ysaac in ter sarē ubi sc̄d̄ apparuit

et dominus. et de pacto abimelech cum ysaac et esau et uxore eius. .b.
De odio esau cura iacob et fuga iacob. et fuga iacob ad laban. et de somno eius et scala et angelis ascendentibus et descendibus. **D**e caritate ysaac et quomodo benedixit iacob pro esau. **D**e seruitio iacob pro uxore et conceptu orium. et pro uarietate uingarum. et natiuitate filiorum iacob. **D**e profectioe iacob de mesopotamia et de uirgine eius cum laban et pacto. et uisione angelorum et luctatione et pactione iacob.
De habitatione iacob in sichem et stupro in chinam et interfectione urbis. et ydolis absconditis subterbitis. **D**e reditu iacob in Bethel in quo de nouo apparuit ei d's. uocauit eum israhel. et ephrata ubi Rachel edita beniamin obiit. et sepulta sit. et ubi rulen ad concubinam patris sui ingressus est. et nominibus patriarcharum et de obitu ysaac et generationibus esau. **D**e ioseph et ioseph et sompniis eius et uenditione eius in egyptum et de iuda et que de
De ioseph ab eunucho empto et in carcerem missio et de sompniis pharaonis. **D**e ioseph educto de carcere et sompniis regi edisserit. et

dominus egypti constitutus est. et de uxore eius et duobus liberis quomodo descenderunt in egyptum. et de reditu eorum relicto symeon. et pecunia repta in sacris. **D**e seditione ioseph perfectione cum beniamin in egyptum et agnitione mutua. **D**e subuentione et ueneribus a ioseph fratribus datus et de profectioe iacob cum oratione sua in egyptum. **D**e ingressu iacob ad pharaonem. et de possessione sibi data in terra gessen.
De caligine oculorum iacob et benedictione in filiis ioseph. et benedictione duodecim. **D**e obitu iacob et sepultura eius in ebron. et de morte ioseph ac ossium eius commendatione ad fratres suos.....

de filiis
de fratribus
ioseph